

KARMØY KOMMUNE

Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt

Et prosjekt i Karmøy kommune 2019-2021

Sluttrapport

Prosjektleder Hilde Håland
Kreftkoordinator i Karmøy kommune

Innledning

Karmøy kommune ønsker at alle palliative pasienter og deres pårørende i kommunen skal kunne ivaretas på en god måte uansett boform og omsorgsnivå. Vi ønsker å organisere den palliative omsorgen slik at den som er syk kan ivaretas der hvor han eller hun foretrekker, dersom det lar seg gjøre. Da må alle tjenestene ha en grunnkompetanse innen palliasjon, kjennskap til hverandres tjenester og vite hvor en kan hente inn kompetanse ved behov. Tjenestene må planlegge for fremtiden, og ruste sine tjenester til å håndtere dette.

NOU 2017:16 sier at pasienten skal tas med i beslutninger når det gjelder behandling, pleie og omsorg. Palliative pasienter har ofte komplekse pleiebehov, og det stilles derfor høye krav til god planlegging, analyser, og stor grad av medvirkning fra pasient og pårørende. Sentrale føringer legger opp til at helse- og omsorgstjenester skal tilbys nærmest mulig der pasienten bor, og påpeker at det skal legges mer til rette for hjemmedød enn det gjøres i dag. Det anbefales å ha palliasjon som en integrert del av den ordinære helse- og omsorgstjenesten, og ikke som særomsorg (NOU 2017).

Palliativ behandling er uavhengig av diagnose, men kreftpasientene utgjør definitivt den største gruppen av palliative pasienter. Vi vet at høy alder øker risikoen for utvikling av kreft. Vi vet også at det er en økende gruppe av personer med psykisk utviklingshemming og rus- og psykiatriproblematikk som blir eldre, og som vil kunne trenge lindrende behandling og omsorg. Samtidig gjør moderne kreftbehandling at pasientene lever lenger, og kan trenge oppfølging av kommunen over lengre tid. På hvilket tidspunkt man går over til å bli palliativ kan være vanskelig å si, og man må tenke palliasjon tidlig i forløpet (Helsedirektoratet 2015). NOU (2017) trekker frem at vi må integrere andre pasienter enn kreftpasientene i palliasjonsomsorgen, og at palliasjon må introduseres tidligere enn i dag.

I møte med den alvorlig syke og døende pasient, vil det ofte være sammensatte problemstillinger som krever erfaring og kunnskap, og det vil være behov for tett oppfølging av pasient og pårørende. Helsetjenesten utfordres på kompetanse, ressurser, organisering og samhandling. Det handler ofte om tilmålt tid, og hele familien er berørt (Meld.St. 24, 2019-2020). Kommunen forventes å kunne ivareta alle pasientgrupper både gjennom behandling og i livets slutfase, og flere pasienter enn de som får lindrende behandling i dag har behov for det. Palliasjon skal gis ut fra behov – ikke diagnose (NOU 2017).

Karmøy kommune hadde gjennom to ulike prosjekt fra 2015-2018, jobbet systematisk med kompetanseheving innen palliasjon. Vi så at vi fortsatt hadde utfordringer, og gjennom et nytt prosjekt ønsket vi å prøve ut en ny måte å organisere lindrende omsorg og behandling på i kommunehelsetjenesten. Planen var å lage et lindrende, ambulant, tverrfaglig team som skulle bistå pasienter og pårørende i kommunen for å sikre bedre flyt i oppfølgingen av døende i hjemmet og tette overganger mellom nivåene i tjenestene. (Meld. St. 29, 2012-2013).

Grunnet sykemeldinger og korona, klarte vi ikke å gjennomføre dette, og det ble laget en ny prosjektsøknad for å gjennomføre det vi kunne klare å få til i en pandemi. Hovedmålet var å oppdatere informasjon på kommunens nettsider, oppdatere prosedyrer i Compilo, og sikre gode pasientforløp.

Det har vært utfordrende å jobbe med prosjektarbeid i denne perioden pga korona og tidvise nedstengninger i kommunen. Prosjektleder og deltagere har også i perioder måttet jobbet med

koronarelatert arbeid. Møter har vært satt til et minimum, og prosjektarbeid er i perioder satt på vent. Dette har ført til at vi måtte endre prosjektet underveis, og at det tok litt mer tid enn planlagt for å fullføre prosjektet. Vi er likevel fornøyde med det vi tross alt har fått til.

Resultat

Det er jobbet med informasjon på kommunens hjemmesider. Dette er en satsing i kommunen generelt, og prosjektgruppen har her levert flere faglige innspill. Det er et mål i kommunen at informasjon skal finnes digitalt, og det jobbes videre med nettsidene for å gi god informasjon til innbyggerne i kommunen.

- Det er laget en pårørendeplan, og skrevet en tekst til pårørende på kommunens nettside.
- Det ble skrevet en overordnet plan om barn som pårørende som ble sendt til administrasjonen.

- Det er jobbet med prosedyrer til vårt interne kvalitetssystem, Compilo. Prosedyrene som ble laget er:
  - Mottak av palliativ pasient i hjemme, samt sjekklister ved mottak.
  - Dødsfall i hjemmet.
  - Bruk av medikamentskrin.
  - Barn som pårørende.
  - Barnepalliasjon i hjemmet.
  - Barnepalliasjon i institusjon.
    - Vi har lagt vekt på å ha lenker til oppdaterte sider som f.eks. kompetansesenteret.

- Det er startet et arbeid med å kartlegge utfordringer i pasientforløp, og forslag til løsninger.
  - Vi har hatt et møte med alle ressursykepleierne i kommunen for å identifisere hva som er våre utfordringer i kommunen, og se på hva det er vi må jobbe med. Tilbakemeldingene fra ressursykepleierne er at mye fungerer bra, og at vi nesten alltid klarer å ivareta palliative pasienter og pårørende i hjemmet dersom de ønsker det. Sykehjemme i kommunen har god kompetanse i palliasjon, samt god legedekning. Mye fungerer bra!
  - Det er utnevnt en palliasjonskontakt på bestillerkontoret. Samtidig er det jobbet med spørsmål som hjemmetjenesten ønsker svar på når de mottar en palliativ/døende pasient. Spørsmålene er nå innarbeidet hos alle saksbehandlere, og dette dokumenteres i PLO-meldinger og journal.
  - Det er lagt en rutine med faste møter mellom kreftkoordinator og palliativt team en gang i måneden. Her tas det opp aktuelle pasienter, overføringer til kommunen, og det bidrar til kompetanseheving.
  - KE ble informert om råd om å få inn palliativ kompetanse inn i teamet rundt palliative barn. Kreftkoordinator eller ressursykepleier kan være en aktuell person her.
  - Vi har laget en avtale om hvordan vi kan bruke avdelingen med lindrende senger som en ressurs for resten av kommunen.

- Gjennom prosjektarbeidet har vi fått økt fokus på arbeidet som må gjøres både i forhold til barn som pårørende og innen feltet barnepalliasjon. Vi har også fått en start på kompetanseheving innen disse områdene.
  - o Prosjektleder er med og planlegger, og arrangerer, årlig fagdag om barn som pårørende, og sprer informasjon om fagdagen i kommunen.
  - o Det ble kjøpt en digital fagdag for 20 ansatte i barnepalliasjon. Alle så denne fagdagen hjemme.
  - o Det er utnevnt en ny barneansvarlig ved avdelingen med lindrende senger. Hun har deltatt på digitalt kurs om barn som pårørende.
- Det har ikke vært mulig å reise på kurs og konferanser i perioden, men fem sykepleiere hadde anledning til å følge den nasjonale palliasjonskonferansen digitalt. Denne ble utsatt fra 2020 og sendt mars -21.
- Prosjektleder deltok på Nasjonal kreftkonferanse, og deltok også på en konferanse fra barnekreftforeningen.

Metode

Prosjektleder har jobbet sammen med to spesialsykepleiere i kommunen for å utarbeide dokumentene og prosedyrene. Ferdig forslag er levert videre for revidering og publisering. Prosjektarbeidet har blitt utformet via fysiske møter og arbeid når det har vært mulig, og via teams når det har vært nødvendig.

Prosjektarbeidet har blitt jobbet med i tett dialog med ledelsen, og vi har hatt jevnlige møter gjennom året.

Litteratur

1. Nou 2017:16. *På liv og død. Palliasjon til alvorlig syke og døende*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/995cf4e2d4594094b48551eb381c533e/nou-2017-16-pa-liv-og-dod.pdf>
2. Helsedirektoratet, 2015. *Rapport om tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg mot livets slutt – å skape liv til dagene*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/a4b45c8f57e741bdbb3bfb32c6b9ef43/rapport_hdir_palliasjonsrapport_160315.pdf
3. Meld. St. 24 (2019-2020). *Lindrende behandling og omsorg*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-24-20192020/id2700942/>